

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne [datum] v senátu složeném z předsedy JUDr. Vladimíra Stiboříka a soudců Mgr. Vandy Čínkové a JUDr. Ivo Skoupého odvolání obžalovaného [jméno] [příjmení], narozeného [datum] v [obec] nad [příjmení], proti rozsudku Městského soudu v Praze ze 4. ledna 2022, sp. zn. 2 T 10/2021,

a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. d) trestního řádu se k podanému odvolání napadený rozsudek v celém rozsahu zrušuje.

Podle § 259 odst. 1, odst. 3 písm. b) trestního řádu se ve věci znovu rozhoduje tak, že obžalovaný

[jméno] [příjmení], [datum narození] v [obec], trvale bytem [adresa], t. č. neznámého pobytu, stíhaný jako uprchlý podle § 302 trestního řádu

je vinen, že

jako občan České republiky v úmyslu podpořit svou aktivní účastí v ozbrojeném konfliktu proti vládě Ukrajiny nelegální separatistické struktury na území Doněcké oblasti ve východní části Ukrajiny, které samy sebe deklarovaly jako Doněckou lidovou republiku a usilovaly v rozporu s ukrajinskou ústavou o násilné odtržení části území od Ukrajiny a vytvoření samostatného státního útvaru, tzv. Doněcké lidové republiky, vycestoval dne [datum] z České republiky nejdříve osobním vozidlem a poté vlakem přes Kyjev do Doněcka, kam přijel dne [datum], po příjezdu na území ovládané vojensky organizovanými jednotkami tzv. Doněcké lidové republiky, která byla separatisticky v rozporu s ukrajinskou ústavou vyhlášena dne [datum] jako nezávislý stát a na jimi ovládaném území byly vytvořeny některé kvazi státní struktury s vojenskými a bezpečnostními

složkami, se zde nechal vyzbrojit a vystrojit a aktivně se zapojil do bojů proti ukrajinským vládním jednotkám v řadách jednotky, „[příjmení]“, a to při bojích o město Kramatorsk na severním stanovišti směrem na Slavjansk a obec Severne, následně se na základě rozkazu přesunul a účastnil se bojů o město Gorlivka, přičemž v bojích byly nasazeny těžké zbraně a zahynul nezjištěný počet ukrajinských vojáků, v srpnu 2014 se účastnil jako velitel tankové rotы tzv. srpnové ofenzivy, při níž došlo k ovládnutí města Ilovajsk a jeho okolí příslušníky separatistických jednotek, přičemž v bojích zahynulo až [číslo] ukrajinských vojáků, v říjnu 2014 vstoupil do řad tzv. Donského kozáckého vojska a na přelomu roku 2014 a 2015 se účastnil jako tankista bojů v okolí měst Debaltsevo, Kirovske a Ždanivka, v nichž zahynuly stovky ukrajinských vojáků, v dubnu 2015 se stal velitelem tankové rotы a poté se v červnu 2015 stal velitelem dělostřelecké baterie, od ledna 2016 působil jako velitel tankového praporu, přičemž na různých pozicích ve vojenských strukturách tzv. Doněcké republiky se vztahy nadřízenosti a podřízenosti působil nejméně do května 2018,

tedy

účastnil se činnosti nestátní ozbrojené skupiny zaměřené na působení v ozbrojeném konfliktu probíhající na území jiného státu tím, že se zapojil do bojové činnosti takové skupiny,

čímž spáchal

trestný čin účasti na nestátní ozbrojené skupině zaměřené na působení v ozbrojeném konfliktu podle § 321a písm. a) trestního zákoníku ve znění účinném od 28. 6. 2022

a odsuzuje se

podle § 321a trestního zákoníku k trestu odnětí svobody na dobu 4 (čtyř) roků.

Podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku se pro výkon uloženého trestu zařazuje do věznice s ostrahou.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 4. ledna 2022 sp. zn. 2 T 10/2021 byl obžalovaný [jméno] [příjmení] uznán vinným spácháním zvláště závažného zločinu teroristického útoku podle § 311 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) trestního zákoníku ve znění účinném do 31. 1. 2019 za užití § 313 trestního zákoníku spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny podle § 107 odst. 1 trestního zákoníku a zvláště závažného zločinu účasti na teroristické skupině podle § 312a odst. 1, 2 písm. b) trestního zákoníku, a odsouzen podle § 311 odst. 2 trestního zákoníku za použití § 108 odst. 1 trestního zákoníku a § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání dvaceti jedna roků, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. b) trestního zákoníku zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou.

2. Skutek, který byl obžalovanému kladen za vinu, měl spočívat v tom, že jako občan České republiky v úmyslu podpořit svou aktivní účastí v ozbrojeném konfliktu proti vládě Ukrajiny nelegální separatistické struktury na území Doněcké oblasti ve východní části Ukrajiny, které samy sebe deklarují jako tzv. Doněckou lidovou republiku a usilují v rozporu s ukrajinskou ústavou o násilné odtržení území od Ukrajiny a vytvoření samostatného státního útvaru, tzv. Doněcké lidové republiky, vycestoval dne [datum] z České republiky nejdříve osobním vozidlem a poté vlakem přes Kyjev do Doněcka, kam přijel [datum], po příjezdu na území ovládané vojensky organizovanými jednotkami tzv. Doněcké lidové republiky, která byla separatisticky v rozporu s ukrajinskou ústavou vyhlášena dne [datum] jako nezávislý stát a na jimi ovládaném území byly vytvořeny některé kvazi státní struktury s vojenskými a bezpečnostními složkami, se zde nechal vyzbrojit a vystrojit a aktivně se zapojil do bojů proti ukrajinským vládním jednotkám v řadách jednotky, „[příjmení]“, a to při bojích o město Kramatorsk na severním stanovišti směrem na Slavjansk a obec Severne, následně se na základě

rozkazu přesunul a účastnil bojů o město Gorlivka, přičemž při bojích byly nasazeny těžké zbraně a zahynul nezjištěný počet ukrajinských vojáků; v srpnu 2014 se účastnil jako velitel tankové rotы tzv. srpnové ofenzivy, při níž došlo k ovládnutí města Ilovajsk a jeho okolí příslušníky separatistických jednotek, přičemž v bojích zahynulo až tisíc ukrajinských vojáků, v říjnu 2014 vstoupil do řad tzv. Donského kozáckého vojska a na přelomu roku 2014 a 2015 se účastnil jako tankista bojů v okolí měst Debalceve, Kirovské a Ždanivka, v nichž zahynuly stovky ukrajinských vojáků, v dubnu 2015 se stal velitelem tankové rotы a poté se v červnu 2015 stal velitelem dělostřelecké baterie, od ledna 2016 působil jako velitel tankového praporu, přičemž na různých pozicích ve vojenských strukturách tzv. Doněcké lidové republiky se vztahy nadřízenosti a podřízenosti působil nejméně do května 2018, přičemž činnost těchto struktur a vyhlášení nezávislosti byly zcela v rozporu se články 17, 37, 73 a 132 Ústavy Ukrajiny, podle nichž je ochrana svrchovanosti a územní celistvosti Ukrajiny povinností všeho ukrajinského lidu, na území Ukrajiny se zakazuje zřizování a provozování ozbrojených útvarů, které nejsou zřízeny v souladu se zákonem, vznik a činnost politických stran a veřejných sdružení je zakázána, pokud jejich programové cíle nebo akce směřují k porušení svrchovanosti a územní celistvosti státu a změně ústavního pořádku násilnými prostředky, politické strany a veřejná sdružení nemohou mít polovojenské jednotky, otázky změny území Ukrajiny se řeší výhradně formou celonárodního referenda a územní struktura Ukrajiny je založena na principech jednoty a nedělitelnosti území státu.

3. Celé trestní řízení vůči obžalovanému [jméno] [příjmení] proběhlo ve smyslu ustanovení § 302 a násl. trestního řádu proti uprchlému a odvolání proti rozsudku Městského soudu v Praze podala toliko obhájkyň obžalovaného, a to v zákonné osmidenní lhůtě.

4. V podaném odvolání obhájkyň vyzdvihuje, že skutkový stav byl zjištěn toliko na základě vlastních prohlášení obžalovaného na facebookovém profilu, popřípadě prostřednictvím sdělovacích prostředků, která však nemusí být věrohodná, neboť neobsahují žádné informace, z nichž by bylo možno závěr o účasti obžalovaného na činnosti proruských separatistů učinit. Dle mínění obhajoby je postaveno najisto pouze to, že se obžalovaný několik let nacházel v oblasti ovládané proruskými separatisty, přičemž z trestněprávního hlediska je třeba spatřovat velký rozdíl mezi tím, když se osoba nachází v oblasti, ve které dochází k trestné činnosti, a tím, když se této činnosti sama aktivně účastní, což v případě obžalovaného nebylo k dnešnímu dni prokázáno. S odkazem na nálezy Ústavního soudu č. IV. ÚS 260/05, I. ÚS 3622/10 a IV. ÚS 335/05 pak dovozuje, že důkazní břemeno vůči obžalovanému nebylo orgány činnými v trestním řízení naplněno a s tímto závěrem pak navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek Městského soudu v Praze sp. zn. 2 T 10/2021 ze dne 4. 1. 2022 zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

5. Vrchní soud v Praze přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a shledal následující skutečnosti.

6. Skutkový stav byl Městským soudem v Praze zjištěn v dostatečném rozsahu a na základě řádně provedeného a zákonného dokazování. Většina skutkových okolností byla skutečně zjištěna na základě komunikace obžalovaného s dalšími osobami, v níž podrobně popisoval průběh bojů, jejich intenzitu, svůj pohyb v rámci bojových jednotek a své aktuální bojové zařazení, tyto informace pak byly potvrzeny nejen jejich porovnáním s veřejně dostupnými informacemi a rozhovory, které obžalovaný poskytl novinářům, ale zejména pak bylo využito materiálů, které soud získal v rámci mezinárodní právní pomoci od státních orgánů Ukrajiny, které pohyb obžalovaného v daném území a jeho zapojení do bojů na různých místech Doněcké oblasti potvrzovaly. Nebylo proto pochybností o tom, že se obžalovaný skutků kladených mu za vinu ve výrokové části rozsudku dopustil.

7. Na druhé straně doplněním dokazování odvolacím soudem na základě mezinárodní spolupráce dožádáním na ukrajinskou prokuraturu nebylo zjištěno, že by byla známa angažovanost obžalovaného v bojích po roce 2018, a ani po 24. únoru 2022, kdy došlo k napadení Ukrajiny ruskými vojsky.

8. Oproti době, kdy byl napadený rozsudek Městským soudem v Praze vyhlašován, však nastala zcela nová situace ve vztahu k právnímu posouzení předmětného skutku, a to novelizací trestního zákoníku, která byla provedena zákonem z [datum] [číslo] 2022 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, jenž nabyl účinnosti dne [datum]. V rámci této novelizace byla do trestního zákoníku přidána skutková podstata trestného činu Účasti na nestátní ozbrojené skupině zaměřené na působení v ozbrojeném konfliktu (§ 321a tr. zákoníku). Podle důvodové zprávy k tomuto ustanovení je jeho podstatou postihování některých forem jednání osob účastnících se na faktické činnosti nestátních ozbrojených skupin zaměřených na působení v ozbrojeném konfliktu probíhajícím na území jiného státu, a to i v případech, kdy se určitá jednání daných osob jeví z hlediska bezpečnosti České republiky, ale i státu, na jehož území ozbrojený konflikt probíhá, jako velmi závažná a společensky škodlivá. K jejich spáchání bude potřeba specifického úmyslu, který je v případě poskytování či podstoupení výcviku nebo v případě odcestování s cílem zapojit se do bojové činnosti uskupení ve skutkové podstatě výslovně uveden. Z téže důvodové zprávy pak vyplynulo, že zákonodárce tímto ustanovením chtěl nahradit legislativní skulinu, která vznikala při aplikaci ustanovení § 321 trestního zákoníku v případech, ve kterých pachatel sice vykonává službu v cizím vojsku, jedná se ale o vojska nestátních entit, byť ozbrojených a vykazujících určitou míru organizace, stejně tak jako v případě útvarů, které sice obdobně jako stát fungují či se tak označují, ale státem nejsou (typicky samozvaná Doněcká lidová republika). Uvedený paragraf byl do zákona uveden též pro případy jednání naplňujících skutkové podstaty jiných trestných činů (jmenována jsou ustanovení §§ 319, 320, 312a a § 361 trestního zákoníku) a k těmto ustanovením se stal právní normou speciální.

9. S ohledem na uvedenou změnu v zákoně a po zjištění, že jednáním obžalovaného [jméno] [příjmení] byla skutková podstata nově do zákona zařazeného trestného činu naplněna (obžalovaný se účastnil činnosti nestátní ozbrojené skupiny zaměřené na působení v ozbrojeném konfliktu probíhajícím na území cizího státu tím, že se zapojil do bojové činnosti takové skupiny) byl napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. d) trestního řádu v celém rozsahu zrušen a po vyslovení viny skutkovým stavem zjištěným v předchozím řízení bylo jednání obžalovaného [jméno] [příjmení] právně posouzeno jako trestný čin účasti na nestátní ozbrojené skupině zaměřené na působení v ozbrojeném konfliktu podle § 321a písm. a) trestního zákoníku účinném od 28. 6. 2022, a z hlediska časové působnosti deliktu pak bylo nutno vycházet z ustanovení § 2 odst. 1 trestního zákoníku, podle něž se trestnost činu posuzuje podle zákona účinného v době, kdy byl čin spáchán; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, jestliže je to pro pachatele příznivější.

10. Trest byl obžalovanému [jméno] [příjmení] ukládán v rámci zákonné trestní sazby ustanovení § 321a trestního zákoníku. Bylo přihlédnuto k rozsahu jeho vojenské činnosti v nestátní ozbrojené skupině a k celkové výši společenské škodlivosti jeho jednání a trest mu byl vyměřen v horní polovině zákonné trestní sazby při její horní hranici ve výměře čtyř roků. Pro výkon tohoto testu byl obžalovaný zařazen podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku do věznic s ostrahou.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Za splnění podmínek § 265a a § 265b tr. ř. však lze proti němu podat dovolání, a to ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni. O

dovolání rozhoduje Nejvyšší soud České republiky. Právo podat dovolání přísluší nejvyššímu státnímu zástupci pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch odsouzeného, a dále odsouzenému pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká. Odsouzený tak může učinit pouze prostřednictvím obhájce. Podání odsouzeného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno. V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3 tr. ř.) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů dovolatel napadá a čeho se domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) - m) tr. ř. nebo § 265b odst. 2 tr. ř., o které se dovolání opírá, přičemž dovolání lze podat, jen je-li tu některý z následujících důvodů:

- a) ve věci rozhodl věcně nepřislušný soud, nebo soud, který nebyl náležitě obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát nebo rozhodl soud vyššího stupně,
- b) ve věci rozhodl vyloučený orgán; tento důvod nelze použít, jestliže tato okolnost byla tomu, kdo podává dovolání, již v původním řízení známa a nebyla jím před rozhodnutím orgánu druhého stupně namítnuta,
- c) obviněný neměl v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít měl,
- d) byla porušena ustanovení o přítomnosti obviněného v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání,
- e) proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřípustné,
- f) bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, o zastavení trestního stíhání, o podmíněném zastavení trestního stíhání, o schválení narovnání, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí,
- g) rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy,
- h) rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení,
- i) obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo mu byl uložen trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným,
- j) bylo rozhodnuto o upuštění od potrestání nebo o upuštění od potrestání s dohledem, aniž byly splněny podmínky stanovené zákonem pro takový postup,
- k) bylo rozhodnuto o uložení ochranného opatření, aniž byly splněny podmínky stanovené zákonem pro jeho uložení,
- l) v rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný,
- m) bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 2 písm. a) až g), aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo přestože byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až l).

Dovolání lze podat též tehdy, byl-li uložen trest odnětí svobody na doživotí.

Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda jej podává ve prospěch nebo v neprospěch odsouzeného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

Praha 13. prosince 2022

JUDr. Vladimír Stibořík
předseda senátu